

Sygn. akt VIII U 2247/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia (del.) Magdalena Kimel
Protokolant	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2021 r. w Gliwicach

sprawy Ł. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o składki

na skutek odwołania Ł. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 24 października 2019 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) sędzia del. Magdalena Kimel

Sygn. akt VIII U 2247/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 24 października 2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., powołując się na art. 83 ust. 1, w zw. z art. 32 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustalił dla płatnika składek Ł. J. wysokość zaległych składek:

- na ubezpieczenia społeczne za okres od maja 2006r. do czerwca 2014r. w kwocie 42.081,38 zł, wraz z odsetkami za zwłokę, w kwocie 35.900,00 zł i kosztami upomnień w kwocie 178,40 zł;
- na ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 2012r. do czerwca 2014r. w kwocie 8.465,20 zł, wraz z odsetkami za zwłokę, w kwocie 4.687,00 zł i kosztami upomnień w kwocie 108,00 zł;
- na Fundusz Pracy za okres od listopada 2006r. do czerwca 2014r. w kwocie 3.130,08 zł, wraz z odsetkami za zwłokę, w kwocie 2.519,00 zł i kosztami upomnień w kwocie 204,77 zł;

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że Ł. J. jako płatnik składek był zobowiązany do opłacania comiesięcznych składek na poszczególne ubezpieczenia oraz, że od składek nieuiszczonych w terminie naliczane są

odsetki za zwłokę. Równocześnie w załączniku do tej decyzji, ZUS szczegółowo przedstawił zestawienie należności składkowych za poszczególne miesiące spornego okresu.

W odwołaniu od powyższej decyzji Ł. J. wniósł o zmianę oraz o zwolnienie go z obowiązku zapłaty należności określonych w zaskarżonej decyzji ZUS. W uzasadnieniu podniósł się na zarzut przedawnienia zaległości składkowych. Podkreślił ponadto, że organ rentowy nie wykazał aby w stosunku do niego prowadził jakiegokolwiek postępowanie egzekucyjne czy też inne czynności, powodujące przerwanie bądź też zawieszenie biegu terminu przedawnienia tych należności.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swe dotychczasowe stanowisko. W uzasadnieniu ZUS, w pierwszej kolejności wskazał, że sporne zadłużenie składkowe, w związku ze składkami na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz FP, przysługuje za okresy podlegania przez odwołującego tym ubezpieczeniom. W dalszej kolejności ZUS wskazał na postępowanie egzekucyjne prowadzone w zakresie dochodzenia tych należności. Nadto organ rentowy podkreślił, że odwołujący zawarł układ o ratalną spłatę przedmiotowego zadłużenia, co również miało wpływ na przerwanie terminu przedawnienia zaległości składkowych.

W piśmie procesowym z 5 marca 2020r., odwołujący podkreślił, że nie otrzymał od organu rentowego jakiegokolwiek upomnienia, wobec czego ewentualne postępowanie egzekucyjne ocenił jako niezgodne z prawem.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony Ł. J. prowadził działalność gospodarczą od 27 lipca 2005r. do 30 marca 2009r. na podstawie wpisu do Ewidencji Działalności Gospodarczej Prezydenta Miasta P. z 20 lipca 2005r. nr (...) oraz od 1 października 2010r. do 30 czerwca 2014r. na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej odwołujący podlegał w różnych okresach następujących ubezpieczeniom:

- od 27 lipca 2005r. do 31 października 2005r. - obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- od 1 listopada 2005r. do 11 maja 2007r. - obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- od 12 maja 2007r. do 13 maja 2007r. - obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- od 14 maja 2007r. do 10 grudnia 2007r. - obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- od 11 grudnia 2007r. do 18 stycznia 2008r. - obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- od 19 stycznia 2008r. do 30 marca 2009r. - obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- od 1 października 2010r. do 13 stycznia 2013r. - obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- od 14 stycznia 2013r. do 1 czerwca 2013r. - obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- od 2 czerwca 2013r. do 30 czerwca 2014r. - obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Odwołujący w okresie od 4 lutego 2013r. do 3 sierpnia 2013r. - zatrudnił pracowników.

W związku z powyższym we wskazanych wyżej okresach, jako płatnik składek, odwołujący był zobowiązany opłacać składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

W dniu 22 lutego 2018r., Ł. J. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o rozłożenie jego należności składkowych na raty. Umowa nr (...) została podpisana 6 czerwca 2018r. Mocą tej umowy zostały rozłożone na raty należności powstałe z tytułu nieopłaconych składek przez odwołującego, jako osobę prowadzącą pozarolniczą działalność, na ubezpieczenie społeczne za okres od grudnia 2005r. do czerwca 2014r., na ubezpieczenie zdrowotne za okres od września 2011r. do czerwca 2014r., oraz na Fundusz Pracy za okres od stycznia 2006r. do czerwca 2014r. Odwołujący realizuje na bieżąco powyższy układ ratalny zgodnie z umową.

W dniu 23 kwietnia 2019r., Ł. J. wystąpił do ZUS z wnioskiem o zmianę umowy układu ratalnego w zakresie prawidłowego ustalenia jego zadłużenia składkowego. W treści tego wniosku powołał się na zarzut przedawnienia zaległości i w związku z tym wniósł o wyłączenia z jego zaległości składkowych, odsetek za opóźnienie w opłacaniu składek.

W efekcie organ rentowy 24 października 2019r. ZUS wydał zaskarżoną decyzję ustalając dla ubezpieczonego wysokość zaległych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy, w kwotach i za okresy wskazane w tej decyzji.

W toku procesu odwołujący podniósł, że nie otrzymał od organu rentowego jakiegokolwiek upomnienia, wobec czego ewentualne postępowanie egzekucyjne ocenił jako niezgodne z prawem.

Organ rentowy każdorazowo przed wystawieniem tytułu wykonawczego i rozpoczęciem egzekucji należności objętych zaskarżoną decyzją, wysyłał do odwołującego upomnienia przedegzekucyjne, które zostały mu skutecznie doręczone. I tak upomnienie wysłane 12 kwietnia 2012r. odebrane zostało osobiście przez odwołującego 17 kwietnia 2012r., upomnienie wysłane 9 września 2011r. zostało odebrane osobiście przez odwołującego 14 września 2011r., upomnienie wysłane 23 maja 2012r. zostało osobiście przez odwołującego odebrane 25 maja 2012r., upomnienie wysłane 29 grudnia 2011r. - odebrane zostało przez matkę odwołującego 2 stycznia 2012r., upomnienie wysłane 17 lipca 2011r. - odebrane zostało 19 lipca 2011r. przez Panią A. W. (prawdopodobnie sąsiadkę), upomnienia wysłane 21 września 2012r. odebrane zostały osobiście przez odwołującego 25 września 2012r., upomnienia wysłane 20 grudnia 2012r. nie zostały odebrane w terminie, podobnie upomnienie wysłane 15 kwietnia 2014r. również nie zostały odebrane w terminie.

Natomiast na wezwanie Sądu, organ rentowy nadesłał szczegółowe zestawienie zaległości na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy z wykazaniem okresów zaległości, tj. daty wymagalności, terminów płatności, kosztów upomnienia, numerów upomnień oraz podjętych działań - tj. dat wysłania tych upomnień, oraz numerów tytułów wykonawczych i dat ich wystawienia.

Z kolei odwołujący, zobowiązany, w terminie 21 dni, do ustosunkowania się do treści zestawień ZUS i zajęcia ostatecznego stanowiska w sprawie, nie zakwestionował wskazanych przez ZUS informacji. Nie stawiał się też na rozprawie w dniu 22 stycznia 2021r., mimo prawidłowego powiadomienia go o terminie tej rozprawy.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego i znajdującej się tam dokumentacji związanej z dokonanymi upomnieniami przedegzekucyjnymi, wystawionymi tytułami egzekucyjnymi i zawartym układem ratalnym, pisemnej informacji organu rentowego w zakresie postępowania ZUS w związku z prowadzonymi postępowaniami egzekucyjnymi (k.27-30).

Zebrane dowody Sąd uznał za wystarczające i mogące być podstawą ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego Ł. J. nie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie odwołujący nie kwestionował samego obowiązku opłacania składek ani okresów za jakie zostały wymierzone, a jedynie powołał się na upływ terminu ich przedawnienia.

Nie jest kwestią sporną, że skarżący był płatnikiem składek. Sporne nie było również, że jako płatnik składek podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz obliczania i opłacania składek reguluje ustawa.

Po myśli art. 36 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2020r., poz. 266, ze zm.), każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązek zgłoszenia osoby prowadzącej działalność gospodarczą spoczywa na tej osobie (ust. 3). z kolei pracownika do ubezpieczeń zgłasza jego pracodawca (ust. 2).

Natomiast po myśli art. 17 w związku z art. 46 ustawy, płatnik składek obowiązany jest według zasad wynikających z przepisów niniejszej ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Rozliczenie składek oraz wypłaconych przez płatnika w tym samym miesiącu świadczeń następuje w deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA.

Po myśli art. 47 ustawy płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc.

Zgodnie zaś z treścią art. 48 tejże ustawy, jeżeli płatnik składek nie złoży w terminie deklaracji rozliczeniowej, nie będąc z tego obowiązku zwolnionym, organ rentowy dokonuje wymiaru składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio złożonej deklaracji, bez uwzględnienia wypłaconych płatnikowi świadczeń, zawiadamiając go o tym. Jeżeli po wymierzeniu składek z urzędu płatnik złoży deklarację rozliczeniową, organ rentowy koryguje wymiar składek do wysokości wynikającej ze złożonej deklaracji z uwzględnieniem wykazanych w niej świadczeń.

Powyższe obowiązki płatnika, wynikają wprost z przepisów ustawy, nie ma zatem potrzeby nakładania na niego takiego obowiązku z drodże decyzji. Przepisy te mają charakter bezwzględnie obowiązujący.

Natomiast w przypadku nie wywiązania się przez płatnika składek ze swojego obowiązku, organ rentowy ma prawo do samodzielnego wydania stosownej decyzji ustalającej wysokość zaległych składek i wezwać do ich opłacenia a następnie do ściągnięcia ich w drodze egzekucji.

Podstawę prawną stanowi tu z art. 83 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym ZUS wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności:

- 1) zgłaszania do ubezpieczeń społecznych;
- 2) przebiegu ubezpieczeń;
- 3) ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek;
- 3a) ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek;
- 4) ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Po myśli art. 23 ust. 1 ustawy, od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020r., poz. 1325, ze zm.).

Z kolei zgodnie z art. 31 omawianej ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych do należności z tytułu składek, w tym składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych stosuje się odpowiednio m.in. art. 26 i art. 29 § 1 i 2 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa.

W myśl art. 26 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa podatnik odpowiada całym swoim majątkiem za wynikające ze zobowiązań podatkowych podatki.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 odpowiedzialność ta obejmuje majątek odrębny podatnika oraz majątek wspólny podatnika i jego małżonka.

Mając na uwadze powyższe, nie budzi wątpliwości Sądu, że ZUS miał prawo wydać decyzję określającą wymiar zaległych składek, obciążając skarżącego również odsetkami.

Przed wszystkim jednak należy mieć na uwadze, że organ rentowy wykazał, iż określone w zaskarżonej decyzji kwoty zaległych składek, nie uległy przedawnieniu.

Instytucja przedawnienia składek została uregulowana w treści art. 24 ust 4 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

W myśl art. 93 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1938) należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne ulegają przedawnieniu na zasadach określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z art. 23 ust 4 ustawy systemowej – w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2011r. – należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6.

Przepis art. 24 ust. 4 został znowelizowany z dniem 1 stycznia 2012r. ustawą z 16 września 2011r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. Nr 232, poz. 1378) i zgodnie aktualnym brzmieniem tego przepisu, należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6.

Jeszcze przed powyższą nowelizacją – ustawą z 28 kwietnia 2011r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 138, poz. 808) – wprowadzono do tego przepisu ust. 5f, zgodnie z którym, w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

Zgodnie natomiast z art. 5 ust. 1 ostatnio powołanej ustawy, do należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, nieopłaconych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. przed 20 lipca 2011r.), jeżeli nie upłynął jeszcze termin ich dochodzenia, stosuje się art. 24 ust. 5f i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Niezależnie od powyższego w myśl ust. 5b bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Równocześnie ust. 5a stanowi, że bieg terminu przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu od dnia zawarcia umowy, o której mowa w art. 29 ust. 1a, do dnia terminu płatności odroczonej należności z tytułu składek lub ostatniej raty.

Z kolei przywołana ustawa z 16 września 2011r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. Nr 232, poz.1378) wprowadzająca z dniem 1 stycznia 2012r. 5 letni termin przedawnienia składek, również zawiera przepisy przejściowe odnoszące się do składek nieprzedawnionych.

I tak zgodnie z art. 27 ust. 1 tej ustawy do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 41b ust. 1 ustawy wymienionej w art. 2 oraz w art. 24 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 11 (tj. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), którego bieg rozpoczął się przed 1 stycznia 2012r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od 1 stycznia 2012r.

Zgodnie jednak z ust. 2, jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed 1 stycznia 2012r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

W myśl ust 3, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do:

- 1) nadpłaconych lub nienależnie opłaconych składek, o których mowa w art. 41b ust. 11 ustawy wymienionej w art. 2;
- 2) nienależnie opłaconych składek, o których mowa w art. 24 ust. 6g ustawy wymienionej w art. 11.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że zaskarżona przez odwołującego decyzja z 24 października 2019r. dotyczy składek nieopłaconych za okres od maja 2006r. do czerwca 2014r. Bieg terminu przedawnienia większej części tych składek niewątpliwie rozpoczął się przed wejściem w życie ustawy z 16 września 2011r. tj. przed 1 stycznia 2012r. i przed tą datą – biorąc pod uwagę obowiązujący wówczas 10 letni termin przedawnienia – nie doszło do przedawnienia składek. Najstarszy okres, którego dotyczy zaskarżona decyzja odnosi się bowiem do miesiąca maja 2006r., za który to miesiąc składki były wymagalne w czerwcu 2006r. (15 czerwca), a zatem 10 letni okres przedawnienia składek za maj 2006r. upłynąłby w czerwcu 2016r. a termin przedawnienia składek za inne miesiące odpowiednio później. Tym samym do składek przypadających za rok 2006, korzystniejszym jest dla ubezpieczonego 10-cioletni okres przedawnienia.

Z kolei należności przypadające w okresie od roku 2012, gdzie obowiązuje 5-cioletni bieg terminu przedawnienia, ulegałyby sukcesywnemu przedawnieniu dopiero w kolejnych miesiącach roku 2017.

Natomiast w stosunku należności przypadających za okres od stycznia 2007r. do grudnia 2011r. niewątpliwie bardziej korzystnym jest 5-cioletni okres przedawnienia, który zaczął biec w dniu 1 stycznia 2012r. i zakończyłby swój bieg w dniu 22 stycznia 2017r. .

Do ubezpieczonego znajduje zatem zastosowanie cytowany wyżej art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z 16 września 2011r.

Podobnie należności przypadające za okres od stycznia do października 2012r. ulegałyby sukcesywnemu przedawnieniu przed wydaniem zaskarżonej decyzji. Należy jednak pamiętać, że w daniach: 19 lipca 2011r., 14 września 2011r., 2 stycznia 2012r., 17 kwietnia 2012r., 25 maja 2012r., 25 września 2012r., ZUS doręczył ubezpieczonemu upomnienia przedegzekucyjne, w efekcie których wydano następnie w dniach: 25 października 2011r. do zaległości za okres od lutego 2009r. do lipca 2011r., 7 grudnia 2011r. do zaległości za okres od sierpnia do września 2011r., 28 lutego 2012r. do zaległości za okres od października do listopada 2011r., 17 maja 2012r. do zaległości za okres od maja 2006r. do lutego 2009r., 25 i 31 lipca 2012r. do zaległości za okres od lutego do czerwca 2012r., 10 października 2012r. do zaległości za okres od lipca do września 2012r., 8 sierpnia 2013r. do zaległości za okres od września do listopada 2012r., 18 września 2013r. do zaległości za okres od grudnia 2012r. do czerwca 2013r., 19 listopada 2013r. do zaległości za okres od lipca do września 2013r., 12 grudnia 2013r. do zaległości za październik 2013r., 11 marca 2014r. do zaległości za okres od listopada 2013r. do stycznia 2014r., 22 maja 2014r. do zaległości za luty 2014r., 25 czerwca 2014r. do zaległości za marzec 2014r., 29 września 2014r. do zaległości za okres od kwietnia do czerwca 2014r., tytuły wykonawcze stanowiące podstawę prowadzonej egzekucji spornego zadłużenia.

Tym samym z datą doręczenia tych pism doszło do zawieszenia terminu przedawnienia, bowiem zgodnie z cytowanym powyżej art. 24 ust. 5b bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego, co w przedmiotowej sprawie nie miało miejsca, bowiem postępowanie to

uległo zawieszeniu na skutek zawarcia układu ratalnego, zgodnie z cytowanym powyżej art. 24 ust. 5a. W konsekwencji od 25 października 2011r., doszło do zawieszenia okresu przedawnienia i zawieszenie to, ze względu na zawarcie układu ratalnego, trwa w dalszym ciągu.

Mając wszystkie powyższe rozważania na względzie należało uznać, że ZUS prawidłowo – na podstawie art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – wydał w niniejszej sprawie decyzję ustalającą wysokość zaległych składek.

Mając na względzie powyższe rozważania Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie oddalił.

(-) sędzia del. Magdalena Kimel